Lieta Nr.133040213

Nr.104AA-1315-13/29

S P R I E D U M S

Rīgā, 2013.gada 4.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja T.BRODA

tiesneši G.KVESKA un A.NICMANE

izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā Rīgā, Abrenes ielā 3, a/s „Air Baltic Corporation" pilnvarotā pārstāvja /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2013.gada 11.oktobra spriedumu, un

k o n s t a t ē j a :

2013.gada 1.martā „Air Baltic Corporation" ar avioreisu BT-443 (Sanktpēterburga-Rīga) atveda Krievijas pilsoni /pers. C/, dzimušu 1987.gada 1.decembrī, pase Nr./numurs/. Papildus persona uzrādīja Šengenas valstu (Somijas) „C" kategorijas daudzreizējo vīzu Nr./numurs/ ar atļautu uzturēšanās dienu skaitu Šengenas teritorijā – 30 dienas. Persona pārsniegusi vīzas ielīmē atļauto uzturēšanās termiņu Šengenas teritorijā. 2013.gada 1.martā personai sastādīts ieceļošanas atteikums pie robežas Nr./numurs/(C) (turpmāk – leceļošanas atteikums).

2013.gada 1.martā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes lidostas "Rīga" robežkontroles punkta amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.047892 par to, ka pārvadātājs 2013.gada 1.martā atveda personu bez vīzas vai uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā vai Šengenas valstu teritorijā. Tādējādi pārvadātājs pārkāpis Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu un izdarījis Latvijas administratīvā pārkāpuma kodeksa 114^2.pantā noteikto pārkāpumu.

Ar 2013.gada 13.marta Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes lēmumu Nr.829-900-AA047892 a/s „Air Baltic Corporation" piemēroja naudas sodu Ls 2100 apmērā.

Minēto lēmumu Nr.829-900- AA047892 a/s „Air Baltic Corporation" apstrīdēja un ar Valsts robežsardzes priekšnieka /pers. B/ 2013.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.66 tika grozīts ar 2013.gada 13.marta Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes lēmumu Nr.829-900-AA047892 noteiktais naudas soda mērs no Ls2100 uz 1700Ls.

2013.gada 21.maijā pēc a/s „Air Baltic Corporation" sūdzības Rīgas rajona tiesā ierosināta administratīvā lieta par Valsts robežsardzes priekšnieka /pers. B/ 2013.gada 24.aprīļa lēmuma Nr.66 atcelšanu un ar Rīgas rajona tiesas 2013.gada 11.oktobra spriedumu a/s „Air Baltic Corporation" sūdzība noraidīta, Valsts robežsardzes priekšnieka /pers. B/ 2013.gada 24.aprīļa lēmums Nr.66 atstāts negrozīts.

Novērtējusi pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzinusi, ka tajā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, ka iestāde ir pareizi, vispusīgi un pilnīgi novērtējusi iepriekš norādītos pierādījumus, un pievienojusies iestādes motivācijai. Tiesa konstatējusi, ka sūdzības iesniedzējas darbībās ir saskatāmi visi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $114.^2$pantā paredzētie pārkāpuma sastāva objektīvo pusi veidojošie elementi. Sūdzības iesniedzējas apgalvojumu, ka tā nevar nodrošināt pasažieru dokumentu pārbaudi lidostās pirms lidojuma, tiesa atzinusi par nepamatotu. Nepastāvot atbildību mīkstinošam apstāklim un pastāvot atbildību pastiprinošam apstāklim, naudas sods Ls 1700 apmērā, kas ir panta minimāla sankcija, tiesa ir atzinusi par samērīgu un pārkāpumam atbilstošu. Konstatējusi, ka lēmums atbilst Latvijas APK noteikumiem, izdots ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus un materiālo tiesību normas.

Par Rīgas rajona tiesas 2013.gada 11.oktobra spriedumu a/s „/nosaukums/" pilnvarotais pārstāvis /pers. A/ iesniedza apelācijas

sūdzību, norādot, ka nepiekrīt piemērotajam naudas sodam un tā motivācijai. Neuzskata, ka piemērotais naudas sods ir vērsts uz pareizo mērķi. Konkrētajā gadījumā pasažieris pēdējo izceļošanu veica 2013.gada 13.februārī un tieši robežsardzei bija jākonstatē, ka pasažiera vīzas derīgums ir ticis faktiski izmatots. Robežsardze pieļāva rupju kļūdu neizskaidrojot pasažierim kļūdu vīzas izmantošanas nosacījumos, līdz ar ko robežsardzes bezdarbība noveda pie tā, ka pasažieris uzskatīja, ka ir tiesīgs ceļot Latvijas Republikā, jo kā pasažieris savā paskaidrojumā norādīja, ka bija nepareizi sapratis vīzas izmantošanas nosacījumus. Faktiski ir konstatējams nevis nelegālais imigrants, bet gan cilvēciska neuzmanība, saskaitot uzturēšanās dienu skaitu, kas saistīta ar ieceļošanas/izceļošanas zīmogu nesalasamību. Šo būtisko apstākli Valsts robežsardzes priekšnieks klaji ignorēja, pieļaujot rupju kļūdu tiesību normas piemērošanā, kas netika izlabota arī spriedumā. Lai gan Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}pants neparedz iespēju atkāpties no panta gramatiskās redakcijas, tomēr Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas judikatūrā ir nostabilizējusies atziņa, ka panta sastāvs nav vērtējams tikai formāli, bet arī pēc būtības. Tādejādi pieļauta rupja kļūda tiesību normas piemērošanā. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}panta kā blanketas tiesību normas piemērošana veicama saskaņā ar trīs pamatavotiem: Imigrācijas likumu, Vīzu kodeksu, Šengenas Robežu kodeksu. Nepastāvot nelegālo imigrāciju uzrādošiem apstākļiem, nebūtu pamata piemērot sodu par nelegālo imigrāciju. No judikatūras izriet, ja pārkāpums nav radījis apdraudējumu vai risku, tas tiek atzīts par formālu, nosakot mutvārdu aizrādījumu, vai par maznozīmīgu. Līdz ar ko šīs konkrētās lietas apstākļiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}panta minimālā sankcija ir nepiemērota. Izvērtējot lietas apstākļus, lūdz rast samērīgu situācijas risinājumu, ko risināt ļauj Satversmes tiesas sniegtais skaidrojums par samērīguma principa piemērošanas iespējām. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}pants nesatur aizliegumu ievērot samērīguma principu. Spriedumā un lēmumā, izvērtējot zemāku iespējamo sankciju, nav pilnībā ņemts vērā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. un 26.pants, kas sniedz vispārīgu pilnvarojumu naudas sodu nepiemērot, ja pārkāpums ir maznozīmīgs, vai samazināt naudas sodu līdz vienam latam. Uzskata, ka naudas sods Ls1700 nav piemērots Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}pantā iecerētā mērķa, kas ir pretstatā gadījuma būtībai, sasniegšanai un ir atceļams. Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu minimālais sods, ko Valsts robežsardze var noteikt, ir viens lats. Tāpat arī, neņemot vērā cēloņsakarību starp pārvadātāja pienākumu, personas radīto jebkādu apdraudējumu, nav iespējams izdarīt pamatotu secinājumu par soda noteikšanu konkrētajā gadījumā. Būtisks samērīguma vērtēšanas kritērijs ir Valsts robežsardzes iespējas. Lai motivētu pasažierus pakļauties migrāciju ierobežojošajiem noteikumiem nav mazsvarīgs, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 190.^{13}pants nosaka sodu fiziskai personai par uzturēšanos Latvijas Republikā bez derīgas vīzas, uzturēšanās atļaujas vai derīga ceļošanas dokumenta. Robežsardzei bargi sodot pasažierus, tiktu samazinātas pasažieru prettiesiskās vēlmes ieceļot Latvijas Republikā bez derīgiem ceļošanas dokumentiem, taču konkrētajā gadījumā visa atbildība un slogs ir pārcelts uz pārvadātāju. AirBaltic regulāri ziņo Valsts robežsardzei par aizdomīgiem pasažieriem, par tiem pasažieriem, kuru dokumenti rada aizdomas, kā arī sniedz citu svarīgu informāciju, nodrošina, ka tiek pārbaudīti pasažieru dokumenti, ka netiek pārvadātas personas bez dokumentiem. AirBaltic vēlas atbalstīt Valsts robežsardzi, cenšoties mazināt nelegālās imigrācijas riskus un starptautisko saistību ievērošanā, tomēr ir nepieciešama arī valsts robežsardzes sodu piemērošana, iekļaujoties samērīguma apsvērumos. Ja tomēr uzskatītu, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}pants *expressis verbis* neparedz piemērot sodu ne zemāku kā Ls1700, tad šāda tiesību norma būtu pakļaujama Satversmes tiesas izvērtējumam, jo tiesību normas gramatiskais tvērums aptver vairāk gadījumu, nekā likumdevējs saprātīgi būtu vēlējies sasniegt un rada acīmredzamu nesamērīgu risinājumu. Valsts robežsardzes Rīgas pārvalde nedeva pārvadātājam procesuālās iespējas pilnvērtīgi aizstāvēt savas tiesības saistībā ar gadījumu, kā arī liedza procesuālo vienlīdzību, atņemot šīs tiesības pārvalde ir rīkojusies prettiesiski, tāpēc lēmums ir prettiesisks un atceļams saistībā ar būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem. Tiek radīts precedents, ka pārvadātāju soda par gadījumiem, kuros nav objektīvi noskaidroti lietas apstākļi, tiek piemērots arī nepamatots atkārtotības apstāklis, prettiesiski pamatojot vainu pastiprinošu apstākli. Lūdz atcelt 2013.gada 11.oktobra spriedumu un Valsts robežsardzes 2013.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.66, administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.AA047892, atzīstot to par prettiesisku vai atzīt pārkāpumu par maznozīmīgu un izteikt mutvārdu aizrādījumu; izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}pantu apgabaltiesa administratīvā pārkāpuma lietu izskata rakstveida procesā, ja nesaskata pamatu pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumu sūdzību izskatīt tiesas sēdē.

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma materiālus, izvērtējusi sprieduma pamatojumu, apsvērusi apelācijas sūdzības argumentus, tiesu kolēģija atzīst, ka Rīgas rajona tiesas spriedums ir likumīgs, pamatots un atstājams negrozīts, a/s „/nosaukums/" pilnvarotā pārstāvja /pers. A/ apelācijas sūdzība ir noraidāma.

Izvērtējot Valsts robežsardzes priekšnieka /pers. B/ 2013.gada 12.februāra lēmumu Nr.14 un Rīgas rajona tiesas sprieduma motivāciju, kā arī Valsts robežsardzes 2013.gada 25.novembrī iesniegtos paskaidrojumus, Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar ko Krimināllietu tiesu kolēģija, vadoties no Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{13}panta trešās daļas, pievienojas tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un tos pašus argumentus neatkārto.

Ņemot vērā, ka sūdzības iesniedzējs apelācijas sūdzībā pēc būtības ir atkārtojis tos pašus argumentus, kas jau ir izvērtēti Rīgas rajona tiesas spriedumā, tiesu kolēģija nesaskata pamatu to pārvērtēšanai. Tiesa savā spriedumā devusi vispusīgu un pilnīgu izvērtējumu, kam pievienojas arī tiesu kolēģija.

Fakts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs pauž atšķirīgu viedokli par piemērojamo sodu, vērtējot pierādījumus un nonāk pie citiem secinājumiem, pats par sevi nevar kalpot par pamatu sprieduma atcelšanai.

Tiesu kolēģija atzīst, ka nav ņemamas vērā sūdzības iesniedzēja atsauces uz citām administratīvā pārkāpuma lietām, jo katra administratīvā pārkāpuma lieta pēc tās būtības un faktiskajiem apstākļiem ir individuāla un sods tiek piemērots, vērtējot visu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32. – 34.pantā norādīto apstākļu kopumu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumos, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, norādīts, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir jāuzklausa argumenti, bet nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa.

Izvērtējot apelācijas sūdzībā norādīto, tiesu kolēģija ņem vērā Augstākās tiesas Senāta viedokli.

Pretēji sūdzības iesniedzēja norādītajam par pieļautiem procesuāliem pārkāpumiem, tiesu kolēģija secina, ka Rīgas rajona tiesa konkrētās pārkāpuma lietas ietvaros ir ievērojusi vispārīgos tiesību principus un normatīvo aktu regulējumu, līdz ar ko nav pamata sprieduma atcelšanai.

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}pantu, 289.^{22}pantu, 289.^{12}panta otrās daļas 1.punktu, Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas rajona tiesas 2013.gada 11.oktobra spriedumu **atstāt negrozītu**, bet a/s „Air Baltic Corporation" likumiskā pārstāvja /pers. A/ apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības diena 2013.gada 4.decembris.

Priekšsēdētāja T.Broda

Tiesneši G.Kveska

A.Nicmane